

פ ר ו ט ו ק ו ל מ ס' ז' / ב

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומספט
שהתקיימה ביום ב', כ"ב בכסלו תשי"ז-26.11.56 בסעה 10:30.

הסתתפו : ב. ניר - היו"ר
ב. אזניא
ע. איכילוב
ס. בגין
ש. הלל
י. ישעיהו
ט. יוניצ'מן
ט. רוזנברג
י. רפאל
י. שופמן

סוזמניח : פ. רוזן - סר המספטים
ח. כהן - היועץ המספטי
א. ירין - המטנה ליועץ המספטי
ט. אלון - סגן היועץ המספטי

- סדר-היום :
1. חוק לתיקון פקודת הדיון בפלילי (סיכומי טענות).
 2. חוק הגנת הדייר.
 3. חוק בתי-המספט.

היו"ר ב. ניר : אני פותח את היטיבה.

1. חוק לתיקון פקודת הדיון הפלילי.

היו"ר ב. ניר : ביקטנו מהיועץ המספטי להביא לנו נוסח של החוק. (קריאת נוסח החוק כפי שהוצע על-ידי סטרד המספטים).

י. שופמן : הנוסח הזה אינו נראה לי. לא ברור סמנו שהזכות לנאטם לסלה אחרונה. אבל אין זה חסוב. ספילא החוק יחזור לוועדה אחרי הקריאה הראטונה.

הוחלט : לקבל את הנוסח שהוצע על-ידי היועץ המספטי כנוסח שיובא לכנסת לקריאה ראטונה.

2. חוק הגנת הדייר.

היו"ר ב. ניר : כחוק זה נטארו שני דברים בלתי גטורים : ענין בתי-הקולנוע, שבחרנו בסבילו ועדת מטנה, וענין בור-הסופכין, שלגביו התעוררה הבעיה של נוטא חדט. ועדת הכנסת החליטה כי אין זה נוטא חדט. בינתיים הודיעה המטסלה כי היא תביא הצעת תיקון

היו"ר נ. ניר:

בענין זה, אך כיון שלא הביאה, נדון על כך ונחליט.

פ. אלון:
 בענין בתי-הקולנוע היו בפני ועדת הסטנה סתי הצעות. הצעה אחת היתה זו של התאחדות בעלי בתי הקולנוע, ואחת - של התאחדות בעלי הבתים. בעלי בתי הקולנוע ביקשו לשנות את המצב החוקי הקיים. לפי המצב החוקי הקיים בית קולנוע אינו כלול במוסג "בית-עסק" בסעיף 17 של החוק. מסוים כך כאשר באים להעריך את דמי הסכירות בבתי קולנוע, זה הולך לפי סעיף 29 של החוק. הסיבה לכך היתה נטעתו שקה טאוד היה לקבוע הנחיות בענין בתי קולנוע. והואיל ויצאו פסקי-דין שקבעו את שכר הדירה בחלק לפי כסאות ובחלק לפי קנה-סירה אחר, ביקשו בעלי בתי קולנוע להכניס את בתי-קולנוע למסעיף 17 של החוק ולקבוע כי קנה-הסירה להערכת דמי הסכירות יהיה כמו לגבי בתי עסק שאינם נמצאים בחנות, כפי שזה מתוספת הטביה של החוק. סם הטיניטום הוא 250 פרוטה לסטר טרובע, והמכסיטום - לירה. הם חוזרים ואומרים כי הם מצדם טוכנים כי מספר סעיפים החלים על בית עסק לא יחולו על בית קולנוע, למשל, הסעיף האומר כי את חטיטים המטרים הראטונים טעריכים לפי מה שכתוב בחוק, ואחרי כן - ב-50% פחות. הם טסכייטים שהוראה זו לא תחול עליהם. גם לגבי היציע הם טסכייטים שההוראה הזאת לא תחול, וטסח היציע ייחטב בטכום המלא. נוסף לכך הם טסכייטים טבטקום ההגבלה בסעיף 23 לגבי שלוש הטבים הראטונות, של 115%, 130%, 150%, תהיה הגבלה של 230%, 260%, 300%. נוסף על כך הם ביקשו רטרוטקטיביות טה-1 באפריל 1954, כלומר, שלא יבצעו את כל פסקי-הדין שהוצאו בינתיים. הם ביקשו גם טלגבי טסח של טחטן וטירותים וכד' גם בבית קולנוע תהיה הפחתה של 50% בדמי הסכירות.

בועדת הסטנה התעוררה טאלה טבית-קולנוע הוא סקום גבוה ואיך יתכן שלא להביא בחטבון את החלל הגדול. בעלי בתי-הקולנוע הטיאו הצעה טלפיה אם טסח החלל אינו טכוסה ביציע יעריכו זאת לא בלירה לסטר טרובע אלא בלירה ורבע.

בעלי הבתים הוציעו להטתפק במה שהציעה הטטטלה, כי בעצם הטטטלה הלכה לקראת בתי-הקולנוע בכך שהם כלולים היום בסעיף 29. הטענה היא שהואיל ובסעיף 29 אין טום הנחיות, יוצא טטה טקובע בית-הדין בדרגה ראטונה, זה טופי, כי הבעיות הן ב-90% עובדיות ובערעור אי-אפטר לערער על העובדות אלא על נקודות טטפטיות. הטטטלה הציעה להכניס הוראה בסעיף 29 האטרת כי כל אותם הדברים הכלולים בסעיף הזה, אפטר לערער עליהם. כלומר, אפטר יהיה לערער לפי הצעה זאת גם על דברים עובדתיים. בעלי הבתים הוציעו לקבל את ההצעה הזאת.

ועדת הסטנה החליטה שלא לקבל את הצעת בעלי בתי-קולנוע אלא להיטאר בתחום הצעת הטטטלה, כלומר, לתת אפטרות של ערעור עובדתי בסעיף 29. ההחלטה נתקבלה בועדת הסטנה פה אחד.

ט. יוניצ'טן: האם יש כבר פסק-דין של בית-המטפט העליון בנושא זה?

פ. אלון:
 הטאלה הזאת היא אטר קבעה, אולי, את כל הטערכה שהתנהלה טביב טאלת בתי-הקולנוע. הטאלה הזאת הניעה לא בטעט את בעלי בתי הקולנוע לבוא בהצעתם. טתנהל מטפט בקטר לבית-הקולנוע טגדלור בתל-אביב. הטטפט עבר כבר סתי אינטטנציות, גם בית-דין לסכירות וגם בית-טטפט טחוזי. הוא נטצא עכטיו בבית-המטפט העליון. הטטרה היתה טהמחוקק יאטר את דברו לפני שהדבר יונרע על-ידי בית-המטפט העליון. כי החלטת בית-המטפט העליון עדין אין בידינו. אחת טטענות בעלי הבתים היתה על-ידי כך כאילו טתערבים באטצעות חקיקה בענין הנטצא בתהליך טטפטי.

ט. יוניצ'טן: האם קיים חוק עזר או חוק כללי טטובע אפטרות לסירות ולגיטה גלתי הוגנת לצרכן בזטן טכירת כרטיטים? למשל האם טותר להוציא מיטהו מהתור או להכניס מיטהו טאינו בתור גם אם אינו חייל

ד. אלון: יתכן. אפשר לבדוק זאת.

י. שופט:

לצערי, לא יכולתי להשתתף בישיבת ועדת המשנה הזאת בגלל ישיבה חופה אחרת, ואינני מסכים לטסקנותיה. אינני חושב שזה בריא לתת לבית-המשפט להחליט על ענין מבלי לתת לו הנחיות בחוק. אני מתנגד לכך באופן עקרוני. ואני חושב שאפשר להטדיר את הדבר, לא בדיוק כפי שמציעים בעלי בתי הקולנוע. אם הם מציעים להכניס אותם לסעיף 17 של החוק, זה בסדר, אבל אם הם אוטורים שצריכים לחול עליהם תשלומים לפי התוספת השניה של החוק, לדעתי אפשר להכניס אותם לתוספת הראשונה, ואז המכסימום יהיה 1.200 ל"י ולא 1.000 ל"י. אנחנו יכולים גם את זאת לשנות ולהגדיל את המכסימום. את המינימום אפשר להשאיר, כי ישנם גם בתי-קולנוע מקומות נידחים. את המכסימום אפשר לעלות עד 1.5 ל"י.

טובן כאליו סעיפים 20, 22, 23 אינם צריכים לחול על בתי-קולנוע. כי טובן, למשל, שהיציע צריך להיחשב כמו שטח שבית את כל שטח בית-הקולנוע.

אשר לחלקים האחרים, כמו מסרד, שירותים וכו', בית-המשפט לוקח זאת בחשבון. לשם כך יש לו סיעורים מיניסטאליים ומכטיסטאליים.

אשר לחלל הריק בבתי-הקולנוע, אני חושב שאפשר לקבל כתיקון את הצעתם של בעלי בתי הקולנוע. אפשר לקבוע, למשל, שאם החלל הוא יותר מאשר ששה מטרים, תהיה תוספת של 25%. בצורה כזאת יש גם שוליים רחבים מאוד לבית-המשפט להחליט.

הי"ו נ. ניר:

אם מדברים על הגנת הדייר, כי אז החוק צריך להגן על הדייר. אצלי ואצל עוד חברי ועדת המשנה היה ספק גדול אם בעל בית קולנוע נמצא במצב הטפחן של הדייר. לפי שעה, למרות כל הצעות, בתי הקולנוע עושים עסקים טובים. ואז כל הניסוק הסוטרי של חוק הגנת הדייר - נופל.

נוסף על זה, בית-קולנוע הוא בית-מסחר סולי גברים. בעצם צריך היה לחוקק חוק מיוחד לענין זה, לפי כיסאות, לפי מטרים, לפי החלל, לפי האיזור וכו'. לכן החלטנו לתת רשות לבית-משפט לקבוע את הדברים בשתי אינסטנציות.

ב. אזניה:

במידה שרכושם של בעלי-הבתים אינו נתקל בבעיה סוציאלית, הוא הזקוק לעזרה. ואנחנו הולכים לקראת שחרור סוגים מסויימים מחוק הגנת הדייר, כמו, למשל, בניינים חדשים. כל הענין הזה אינו מוצדק אלא אם הוא בא להגנת שכנות סוציאליות מסויימות, שקשה להן. מדוע עלינו לדנוג להגנת בעלי בתי הקולנוע לעומת בעלי הבתים שהקפיעו את הונם בבית בתי הקולנוע?

נוסף על כך קיים קוסי לקבוע קנה-מידה אחד. במקום אחד ביצול השטח הוא פרופורציונאלי לגודל בית-הקולנוע, ובמקום אחר אין זה כך. (י. שופט: לזה יש תשובה: יש פה חלוקה לפי עיריות, מועצות מקומיות וכו'). יש מקומות בהם מחזור העסקים גדול, ואין זה אומר כי גם המחזור בבתי-הקולנוע הוא גדול. אין זה פשוט. בכל אופן, אינני רואה פה את העוול המשווע שצריך לסנוע אותו.

אינני מקבל את דעתו של חבר הכנסת שופטן כי בחוק הנוגע לבעיה סוציאלית מוספת אסור לנו לשתף במידה גדולה יותר את הסיפור. הייתי רוצה שהיצירות והאחידות בסיפורם יבואו על-ידי פסקי-דין סדריים של בית-המשפט העליון. ואם נותר לאינסטנציה נוספת לבדוק את העובדות שנקבעו על-ידי האינסטנציה הראשונה - יש בכך הקלה. אני מציע שלא לשנות זאת, ולקבל את הצעת ועדת המשנה.

י. רפאל :

נדמה לי שהעניין באמת חורג מטטגנת חוק הגנת הדייר. אנחנו באים בחוק זה להגן על החלוץ. לכן אנחנו סגנים על הדייר מפני בעל הבית. לגבי בתי הקולנוע בעל-הבית הוא החלוץ. לכן לא יהיה זה נכון להכניס את בעלי בתי הקולנוע לסגרת הרגילה של חוק הגנת הדייר.

אבל שתעוררת השאלה של הטארת הדבר ללא הסדר. יתכן שיש צורך ביזמה חקיקתית בעניין זה. אבל לא הייתי חושש להשאיר את הטיפול בעניין זה בידי בתי-הפטט. רוב בעלי בתי הקולנוע הם גם בעלי-הבתים, גם בערים ולא כל שכן - בטוטבות. הבעיה היא טאור טצוטצטת, ולכן אינני חושש להשאיר את הסקרים הבורדים האלה לידי בית-פטט. אני נוטה לתמוך בעניין זה בטסקנות ועמ' הטובה.

פ. רוזן :

אני מבין פפטקי-דין שניתנו עד עכשיו בעניין זה, שבתי-הדין לקחו בחשבון או את הטטח או את טספר המקוטות או את הטצב הגיאוגרפי בו נמצא בית הקולנוע. ואי-אפשר להגיד כי הם אינם טחליטים לפי הנחיות. אלה הן ההנחיות הטבעיות. נדמה לי שהיה פסק-דין אחד אשר עליו אפשר היה להתמוכן, ובצדק: יבית-דין לקח בחשבון גם את ההכנסות, לא בתור שיקל טכריע, אבל היה טורגט בפסק-הדין שגם זה הטפיע. בדרך כלל גובה ההכנסות אינו קנה-מידה לגבי טטרדים, חנויות, בתי-חרושת. אני חושב שגם בלי לאמר בטפורט כי בית-הפטט גבוהו לקבוע את דטי הטכירות יקח בחשבון או את הטטח או את טספר המקוטות או את הטצב הגיאוגרפי את את כל הגורמים יחד, בית-הפטט יעשה זאת. לא הייתי טתנגד לכך שזה ייאמר בחוק. בכל אופן, אין לקחת בחשבון את הטצב החטרי, את גובה ההכנסות.

הנחלט : 1. לדחות את ההצעה להכניס שינויים בהצעת הטטטלה בעניין בתי-הקולנוע.

הטתייגות לי. טופטן.

2. לקבל את ההצעה לקבל ללא שינוי את הצעת הטטטלה בעניין בתי-הקולנוע.

היו"ר נ. ניר :

בעניין בור הטופכין, הצעת הטטטלה טכניסה תיקון בטעיף 33 של חוק הגנת הדייר. טעיף 33 קובע כי ניקוי הכניסה לבית, טחציתה על הדיירים וטחציתה על בעל הבית. הטטטלה הכניסה תיקון הטוטט: הוא הדין לגבי החצר. בטעיף 34 אשר בו אין הטטטלה. טציעה תיקון, נאמר כי הוצאות ניקוי בור הטופכין יהיו על בעל הבית. בוועדה הועלתה השאלה אם אין לתקן זאת ולכתוב כי גם הוצאות אלה תהינה טחצית על הדיירים וטחצית על בעל הבית. טאחר טבוועדת הכנסת קבעו כי אין בהצעה זו בוטח חדש, עלינו לוח ליט, על כך.

ש. רוזנברג :

כל הגיסוקים שהועלו לגבי חלוקת ההוצאות של ניקוי החצר והכניסה, חלים גם לגבי בור הטופכין. אני מציע שגם לגבי בור הטופכין תתחלק ההוצאה בין הדיירים ובעל הבית.

י. טופטן :

בטקוטות שבהם אין כיוב, בעל-הבית הוא החלוץ. ההוצאות האלה עולות לפעמים על הכנסותיו הטנתיות טן הביות. ואין לכך כל הצדקה.

ט. בגין :

אף אני חושב שאין לעשות יוצא טן הכלל לגבי בור הטופכין. אדי טציע הצעת תיקון לגבי הסקרים בהם יש בעל בית ודייר אחד. נדמה לי שבסקרה זה החלוקה צריכה להיות: 25% ו-75%.

היו"ר נ. ניר: אט כי אינני להוט להגן על בעלי הבתים, ההגיון מחייב שאם החצר והכניסה זה חצי בחצי, הרי בור הסופספין, שניקויו עולה מאות לירות, גם הוא יהיה חצי בחצי.

ע. איכילוב: אני רואה בחלוקת הוצאות אלה חצי בחצי הגנה על הדיירים יותר מאשר על בעלי הבתים. ואני מסכים להצעת התיקון של חבר הכנסת בגין.

ש. רוזנברג: צריך פטוט להוטיף: בעל בית הגר בבית, נחשב כדייר.

י. רפאל: אני מתנגד לתיקון של חבר הכנסת בגין. עפ"י רוב אלה הם מקרים של אנשים עשירים הגרים בוילות.

ש. יוניצ'סון: יש בתים קטנים שבעלי-הבתים אינם גרים בהם. לא כל הארץ זה תל-אביב. יש מקרים של צריפון קטן טיש בו דייר אחד בלבד. אינני חושב שכן הצדק להגן על בעל הבית בקרה כזה. אפשר לקבל את הצעת חבר הכנסת רוזנברג, ולהגביל זאת, כדי שזה לא יחול על וילות. אפשר להגיד: עד שלושה חדרים.

א. ירינו: אני תומך בתיקון של חבר הכנסת בגין לגופו, אבל בחוק יש על כך תשובה בסעיף 33, אשר אלינו בעביר את הוצאות הורקת בור הסופספין אט תקבל ההצעה שההוצאות תחלקנה חצי בחצי. בסעיף נאמר: "אולם בית הדין רשאי לחלקן אחרת אם ראה סיבות הטעדיקות זאת". אני חושב שזה ספסיק ולא צריך לתת יותר פירוט.

הוחלט: לקבל את ההצעה שהוצאות ניקוי בור הסופספין תהיינה מחציתן על בעל הבית ומחציתן על הדיירים, ולאחד את סעיפים 33 ו-34 באופן שההוראה האחרת כי בית-הספוט יכול גם לחלק את ההוצאות אחרת, תחול גם על הוצאות ניקוי בור הסופספין.

היו"ר נ. ניר: אני שומע על התאונה שהיתה. אני חושב שכולנו נסכים לשלוח איחולי החלטה לכולם, ביחוד לחבר הוועדה בר-רב-האי.

3. חוק בני המשפטה.

סעיף 30.

ח. כהן: הוראה זו אינה טחוטת לגבי הטצב הקיים. היה זמן שבת-ספוט השלום לא היו טוטסכים לתת פסקי-דין הצהרתיים וצווי-טניעה וצווי-עשה ואל תעשה. בינתים הם הוטסכו לכך וההוראה הזאת חוזרת על ההוראה שקיימת זה כבר שנים אחדות.

ש. רוזנברג: בענין של פסק-דין הצהרתי, נדכה לי שבית-הספוט צריך לקבוע זאת אחרי שקורה מה שקורה, ולא לתת דעה סייעצת.

ח. כהן:

אם בית-דין קובע: אני מצהיר כי זה רזה הוא
בן 80 שנה - זה פסק-דין הצהרתי.

ט. רוזנברג:

אם שניה חלוקים, ורוצים לדעת מה יהיה פסק-הדין,
האין הם יכולים לשאול את בית-המשפט?

ח. כהן:

בכונן שזה פסק-דין הצהרתי, אך בית-דין לא יתן
זאת כאשר הנקשה בזה למנוע טעו, לכשירט. זה
שייך לחוק הסובסטנטיבי. לפי החוק היום אין בית-דין נותן פסק-דין
הצהרתי במקרה כזה. הוא נותן זאת כשתעוררת שאלה צדדית בבית-המשפט.

השאלה אם לא כדאי לתת לבית-המשפט העליון סמכות
לתת advisory opinion בעיקר למשלה, כידונה מאלנו בהראבה. החלטנו
אז, אני חושב - בצדק - שלא להרחיב את הטמברת הקיימת מאלנו לגבי
בית-המשפט העליון, המכריע בעניינים המתעוררים הלכה למעשה ואינו משפט
בית-סדרש למתן עצות.

היו"ר ב. גיר:

אם, למשל, יש בסוסד שלוש נאמט, והם רוצים
שיוגד על-ידי בית-המשפט שאין הסוסד שייך לתם,
האם הם יכולים לקבל זאת?

ח. כהן:

אם סוסד מסלתי דורש מהם להוכיח כי הם נאמטים
ולא בעליהם, והדבר חשוב לצרכי קביעת סט, למשל,
כי אז הם יכולים לקבל פסק-דין הצהרתי על העובדות להמתן. זה כמו
הכרזת גיל ודברים דומים. פה יש תכלית מסשית מאוד.

היום אין זה קל לקבל פסק-דין הצהרתי בבתי-
המשפט שלנו. בתי-המשפט מאוד נוזהרים סלעשות זאת.

הוחלט: לקבל את הסעיף ללא שינוי.

טעיה 31

ש. יוניצ'מן:

אם כותבים "בית-משפט אחר" האם הכוונה היא גם
לבית-משפט גבוה יותר?

ח. כהן:

כן. למשל, בסמכותו הבלעדית של בית-המשפט העליון
לצוות על פקידים מסמלה לעשות מעשה או להיטוע טעשות
מעשה, או להוציא צו בנוגע להביאט קורפוס. אבל בבית-משפט השלום יכולה
להתעורר דרך אגב השאלה אם טעצר פלוני הוא חוקי הוא בלתי חוקי, ואז
אסור לבית-משפט השלום למחר לצדדים: תפנו לבית-המשפט העליון, אני אינני
וספל בשאלה זאת. הוא חייב במקרה זה להכריע בשאלה לגוף הענין המתעורר.

ש. רוזנברג:

אני מציע למחוק את הסעיף. אני חושב שהוא טרחיב
יותר מדי את סמכויות בתי-המשפט. אם מנחנו
רוצים לתת לבית-משפט סמכות ספוייטת, נעשה זאת. אבל ההרחבה הזאת גדולה
מדי. יכולים להיות פה דברים שהם רט-יודיקטה. בית-המשפט יכול אז להחליט
בדרך אגב על דברים אשר קבענו בחוק שאין לו סמכות להחליט עליהם. ואם
הוא החליט על דברים אלה בדרך אגב, גם אין הוא נותן לזה שיקול דעת
מספיק. בכון שיש קשיים בכך אם צריך לשלוח את הצדדים לבית-המשפט העליון.
אבל יש לעשות זאת. החלטנו שיש לבית-הדין הרבני סמכות מכסקלוטיבית כאשר
לגירושים. לפי הסעיף הזה יוכל בית-משפט להחליט בדרך אגב גם על גירושים.

ז. שופט:

אני מצטרף לדעת חבר הכנסת רוזנברג, אם לשל
סיומו הגיש תביעה לבית-משפט השלום על פיצויים
כספיים לאלף לוי בגלל שימוש בטעות. בינתיים מתעוררת השאלה אם הפטנט
ר זה כראוי. ואז כבר יוכל בית-משפט השלום להחליט על כך? זה קצת
מרחיק לכת. אני יודע שישנן טרדות מהן מקובל שחם תוך כדי משפט פלילי
מתעוררות שאלות, בית-המשפט אינו חייב לחכות עד להחלטת בית-משפט אחר.
לא יכול להחליט עליהן. אבל אינני יודע תקדים לכך בעניינים אחרים.
הייתי מבין שמפטר להשאיר את ההוראה הזאת ביחס לטענות פליליות, אבל
אינני רואה כל הגיון בכך לגבי עניינים אזרחיים.

ש. יוניאט:

אני מסכים עם חבר הכנסת ניר שאין הבדל גדול
בין נטיונת של שופטי שלום ובין נטיונת של שופטים
מחוזיים, ואין גם צורך שיהיו הבדלים גדולים בטכניות. אבל הסעיף הזה,
בכך שהוא מוסיף יותר מדי, גורע. הייתי מציע לתקן את הצעת המשלה באופן
שיוצאו מהסעיף הזה דברים השייכים לטכנות בלעדית של בית-הדין העליון.

ש. הלל:

חבר הכנסת רוזנברג התעלם מטעם העלול להיות, כשבתוך
משפט המתכנן מתעוררת יותר מאשר שאלה אחת, ואם אין
נותנים לבית-המשפט אפשרות להכריע בשאלות המתעוררות במקום, אפשר להפוך
את המשפט לדבר שאינו בגדר לעולם. אינני מתעלם מן החששות שלו. אבל אם
מוטרים "רשמי בית-המשפט", שאירים בידי בית-המשפט שיקול דעת אם מטבט
הכרחי הובר לטובת העניין שההכרעה תיעשה במקום. לפחות בעניין זה אפשר
לסמוך על שיקול דעתו של השופט. הוא לא יטהר לעשות זאת בעניינים הנתונים
למסכתו של בית-משפט אחר.

לא אתנגד להוסיף את הסלים "רשמי בית-המשפט לפי
שיקול דעתו", או כשהו דומה לזה. אבל אינני חושב שבגלל הקושי המתעורר
כגון מוצדק ליצור רקע לעול משפטי.

י. רמאל:

כפובן שיש הגיון בהצעה זו, הכאה לטובע עינורי דין.
אבל על-ידי כך אנחנו טערערים את טכניות בית-
הדין הרבני לגבי דברים הנתונים בטכנות הבלעדית. הייתי מציע להוציא מן
ההצעה הזאת את הדברים הנתונים בטכנות בלעדית של בית-הדין הרבני. אם
לא מתקבל הצעה זו, מצטרף להצעה לפחוק את ההוראה הזאת.

ב. אזניה:

אני בעד הסעיף בנוסח שהוא מוצע. אינני מתאר לי
דיון סדיר של בית-משפט שבו יהיה בית-המשפט ככול
על-ידי כך שבשאלה מסוימת שצריך להכריע בה בקשר עם העניין שלפניו,
יש טכנות ייחודית לבית-משפט אחר. לא מספיק להציע לפחוק את ההוראה. אם
מציעים זאת, צריך להציע שורה של הוראות הקובעות מה יהיה במקרה כזה.
האם בית המשפט יביר את השאלה לבית-משפט אשר לו הטכנות לדון בה, ויחכה
עד אשר בית-המשפט האחר יגמור את הדיון בה? בכל אופן, זה שינוי מהותי
של כל מערכת היחסים של בית-המשפט, ואני מתנגד לכך.

ש. הלל:

גם על ההחלטה שהחליטו דרך אגב יכול לבוא ערעור,
ואין לזה סוף.

ע. מיכילוב:

אין לי טפק שמעיף כזה דרוש בדרך כלל, לגבי הרוב
המכריע של המקרים. אבל אין להתעלם מאותם המקרים
אשר לגביהם חברי הכנסת מושבים שאין לקבל את ההוראה הזאת. הייתי מציע
שהיועץ המשפטי יחשוב על תיקון אשר ישמור על הטכנות הבלעדית של בתי-הדין,
ויחד עם זאת לא יפגע בהוראה הזאת, אשר דרושה מבחינה עניינית.

הינ"ר ניר:

האם הסעיף הזה אינו פותח פתח לעורכי-הדין שלנו,
להגיש תביעה פיקטיבית כדי שדרך אגב תועלה בבית-
משפט מסוים השאלה העיקרית המעניינת אותם?

26.11.56

חוק בתי-המשפט

ח. כהן :

הייתי מסכים עם כלל שטענו כי אולי אין לנו צורך בסעיף הזה, בין כך ובין כך יש סמכות לבתי-המשפט להחליט על כל השאלות המתעוררות בפניהם, כאשר התביעה עצמה, הסעד שמוטב לבקש, הוא בגדר סמכות. החוק הקיים, שאנחנו רוצים לבטלו על-ידי חוק זה, הוא דבר הטלך בפועלו, והוא מכיל סעיף מפורט המסמיך את בתי-המשפט המזרחיים - ושם זה דוק בקשר לבתי-הדין הדתיים - להחליט על השאלות המתעוררות בפניהם אינצידנטליטא, בדרך אגב. זה מה שאנחנו רוצים לסטור ולהסיר על-ידי הוראה זו.

אני יכול להבין את טענתו של חבר הכנסת רוזנברג ורפאל, שהדבר פוגע בסמכות בתי-הדין הרבניים, אבל דוק בדיון על החוק לשיפוט בתי-דין דתיים (נישואין וגירושין) התעוררה השאלה הזאת ונדונה והוכרעה. הטענה הצליחה אז - וזו היתה פשרה שהושגה מאתנו לא בלי קושי - שגם שאלה המתעוררת אינצידנטליטא בפני בית-משפט מזרחי בדבר כירות נישואין וגירושין של מזרחי ישראל, תובא תמיד להכרעה בפני בית-דין רבני. הכנסת כחקה את ההוראה הזאת אחרי דיון וויכוח. הדעה אשר קיבלה רוב סקריע היתה שבנוגע לשאלות המתעוררות דרך אגב בבתי-המשפט המזרחיים, אין לענות את בעלי הדין ולשלוח אותם מבית-משפט לבית-דין ובבית-דין לבית-משפט, מלא צריכה להישאר בידי בית-המשפט הדין בדבר הסמכות להכריע בשאלה המתעוררת דרך אגב. בטענה היה גם דיון על הסעיף הזה, והוחלט בה על -ידי כולם, כולל את הסרטים הדתיים, לאשר את הסצב הקיים.

אני רוצה להוסיף כי כל הוראה אחרת אינה עומדת בשום מבחן יעילות והגיון. נקח ענין של ירושות. אני מבקש להכריז על ירושת אבי הטבח. לאבי הטבח היתה אשה. כדי שהאשה תוכל לזכות בחלק מירושתו, אני צריך להוכיח כי אבי ואמי היו נשואים זה לזה נישואים כשרים, מכיון ששניהם מזרחיים יהודיים. השאלה הזאת נתונה בסמכות בלעדית של בית-דין רבני. כלומר, בשום מקרה אינני יכול לקבל זו ירושה כל עוד לא אביא לבית-המשפט המזרחי תעודה מבית-הדין הרבני ששני היהודים הגלה היו נשואים נישואים כשרים, ואין נפקא מינא אם טערתים או אין טערתים על כך, מפני שהשאלה הזאת היא שאלה שבית המשפט צריך להחליט עליה אקס-אופיציו. ואין לדבר סוף.

חבר הכנסת שופטן צודק בכך שהקושי העיקרי הוא בבתי-משפט פליליים. עבודתם בעשית בלתי אפשרית אם נחייב את בעלי הדין לפנות בכל שאלה ושאלה לבית-המשפט אשר לו הסמכות לדון בה, ובמשפט אחד יכולות להתעורר טענה שאלות כאלה.

אין זה רק שאלה של מעמד אישי. יכולה להתעורר בבית-משפט שאלה אשר לפי חוק השיפוט המבני נתונה לסמכותו הבלעדית של בית-הדין הצבאי, למשל, בנוגע למשטעת בצבא או בנוגע לסודות בטחוניים.

צדק היו "ר שכל דבר וגם את הדבר הזה אפשר לבצל לפטרות מסולות. אבל הסעיף הזה קיים בארץ החל משנת 1922 עד היום. ועוד לא ראיתי תביעה שהוגשה על-ידי עורך דין אך ורק כדי ששאלה אינצידנטלית תוכרע על-ידי בית-משפט אחר.

שאלה יותר קשה שאי-אפשר להתעלם ממנה מעורר חבר הכנסת רוזנברג בנוגע לרס-יודיקטורה. אבל גראה לי שגם שאלה זו אינה צריכה לעמוד לבכשול לסעיף הזה. השאלה הזאת עלולה להכביד דוקא בקשר לבתי-הדין הרבניים, בשאלות איסור והיתר. למשל, בתיק הנוגע למזונות או לירושה עלול בית-משפט להחליט דרך אגב שנישואים מסויימים הם כשרים. בית-הדין הרבני יכול להחליט כי הם בטלים, מפני שהם נישואים בין יהודי ונכריה. בית-הדין הרבני איננו מכיר בכלל של רס-יודיקטורה. מה שאין כן להיפך. בית-משפט מזרחי מכיר בכלל הזה, ומה יגואו בני הזוג בפני בית-דין מזרחי, הוא יגיד: מסור לי להחליט על כך, השאלה כבר הוכרעה על-ידי בית-דין שהיה בר סמכות להחליט עליה, וזה רס יודיקטורה. הכלל הזה, אם כן, יכול לפעול רק לטובת השיפוט הרבני, ולא להיפך.

ש. רוזנברג :

אני זוכר כמה סקרים שלפי החוק האנגלי מצד אחד נקבעה ביגמיה, ומצד שני - אבהות. בית דין אחד פסק שנותניה גירושיים בגלל ביגמיה. בית-דין שני מסר שהילד חוקי והטב

ש. רוזנברג :

חייב לזאת במחובותיו. לפי הסעיף הזה יכול להיות משפט על גבהות, אשר דרך גג תיפסק בו שאלת הביגסיה, או ההיפך: יפסקו ביטול נישואין, ודרך גג תיפסק גם שאלת הגבהות.

ח. כהן :

יש כבר הלכה פסוקה בבתי-המשפט שלנו, שבכל ענין הנוגע לגבהות ובכלל בכל ענין הנוגע לזכויות של ילד, למשל, זכויות למזונות או בשאלה של נשיאת שם האב וכן בשאלות ירושה, בכל הדברים האלה הילד הוא צד הכרחי בדיון, וכל דיון שהילד לא היה מיוצג בו, פסק-הדין אינו קושר את הילד. אם שאלה של גבהות מתעוררת דרך גג, הילד אינו מיוצג, ופסק-הדין אינו קושר את הילד. אחד הכללים היסודיים בכל ענין של רט יודיקאטה הוא שנותם הצדדים היו נוכחים במשפט.

ש. רוזנברג :

אני סוכן להשאיר את הסעיף, אבל במספר תיקונים. בסעיף 30 נוסד כי אפשר לתת פס דין הצהרתי. כמה דברים שצריכים לקבוע לפי סעיף זה הם בבחינת פסק-דין מהרתי, ולפי סעיף 30 יש כבר לבית-המשפט הסמכות לעשות זאת. לכן אני מצטרף לשתי התצעות של חברי הכנסת יוניצ'מן ורפאל ומציע להוסיף: "למען ענינים שהם בסמכות האכסלוסיבית של בית-הדין העליון ובית-הדין הרבני".

ח. כהן :

זה כאילו טחנת את הסעיף.

הוחלט :

לקבל את הסעיף ללא שינוי.

הסתייגות לש. רוזנברג, י. רפאל, ש. יוניצ'מן.

סעיפים 32, 33.

ח. כהן :

עד עכשיו אפשר היה לפי החוק להעביר משפט מסקום למסקום - change of vanue - אך ורק לפי צו של נשיא בית-המשפט המחוזי או נשיא בית-המשפט העליון, והוא השתמש בסמכותו כאשר, למשל, סיבות בטחוניות טבעו כאנשים בזמן סטוים להדיין במקום סטוים שהיה איזור סגור או סנותק, או שבמשפט סטוים היו הרבה טווד עדים אשר כולם גרו, נאסר, בחיפה, והנשיא העביר את המשפט לחיפה כדי להקל על העדים. עשו זאת ססיבות הנוגעות אך ורק ליציאות ניהול המשפט. הנחנו פרוסיפיה סיבה נוספת, החשובה בעינינו מאוד: אם הוגשה תביעה לבית משפט אשר לא היתה לו סמכות מקומית, היא תדעבר לבית-המשפט אשר לו הסמכות המקומית. עד היום הטעם היה כך שהתביעה היתה צריכה להרחות במקרה כזה. אם תביעה נדחית, פירוש הדבר שהתובע מפטיק גם אם ההוצאות של הצד שכנגד, שנצח במשפט זה על סך דבר פורטמאלי. על-ידי כך נגרם לתובע עוול משולש: התביעה נדחית, הוא צריך להגיש תחדש, ונגרמות לו הוצאות, וגם התבצע סקבל את ההוצאות שנגרמו לו.

משרד המשפטים הציע במסגלה להרחיב את הדבר הזה גם לגבי הסמכות העניינית. אם למשל לבית-משפט יש סמכות לדון בתביעה עד 1500 ל"י, והוגשה אליו תביעה על טכום של 1550 ל"י שתוך שחשבו שאין בכך כדי לשנות, בית-המשפט צריך להיות לדחות את התביעה. הצענו שגם לגבי הסמכות העניינית יוכל בית-המשפט להעביר את התביעה לאותו בית-המשפט אשר לו הסמכות העניינית. המסגלה לא קיבלה זאת מפני שלא רצתה להכניס מהפכה גדולה כדי.

במסגלה נתעוררה גם שאלה בקשר לבית-המשפט המחוזי. נניח שהוגשה לבית-המשפט המחוזי תביעה אשר הוא חושב כי היא בסמכות העניינית של בית-המשפט השלום, והוא העביר את התיק לבית-משפט השלום. האם

ח. כהן :

בית-משפט השלום קשור בהחלטת בית-המשפט המחוזי או שהוא שוב יכול להעביר את החוק. אם התשובה על כך שבית-משפט השלום צריך להיות קשור בהחלטת של בית-משפט גבוה מסווג, עדין קיימת השאלה לגבי העברת חיק שבית-משפט השלום לבית-המשפט המחוזי.

בבדי להתחמק מתשובה על כל השאלות הללו החליטה המשלה להסתפק לעת עתה בהסדרת העברת משפטים באשר לסמכות מקומית.

י. שופמן :
אם מישאו מביש תביעה לבית-משפט שלום כשהיא שייכת לוועדה לטיכסוכים בעניני הביטוח הלאומי, האם יוכלו להעביר זאת אליה לפי הטעיף הזה?

ח. כהן :
לא. לטעמי, ההוראה הזאת מאפשרת העברת משפטים רק מבית-משפט השלום לבית-המשפט המחוזי.

י. שופמן :
אני מעורר את השאלה מפני שאצלנו הולכים ומתרחבים טריבונילים כאלה, ואפשר גם לטעות. אני חושב שאריך להרחיב את ההוראה על מנת שתחול גם על טריבונילים מיוחדים.

ח. כהן :
אני הייתי מקדם בברכה כל הרחבה כזאת.

ש. יוניצ'סון :
אני מציע לחוק את הטלים "אותה דרגה" בטעיף 32.

ח. כהן :
הייתי מסכים להחיקת הטלים האלה בטעיף 35, לא בטעיף 32.

ש. יוניצ'סון :
קבענו כי בעניני חלוקת הבעלות ידון בית-המשפט המחוזי ולא בית-משפט השלום. כגון יכולה ליפול טעות.

ח. כהן :
זה לא שייך לטעיף 32. טעיף 32 חל כאשר הוגשה תביעה לבית-המשפט שמוסמך לדון בה, ובכל זאת רוצים להעביר זאת לבית-משפט אחר. אבל כאשר הענין ברור ובפלה טעות, אין צורך שנשים בית-המשפט העליון יחליט על כך.

היו"ר ב. גיר :
אני מציע לחוק את הטלים "באותה דרגה" בטעיף 33. כן אני מציע לחוק את הטלים "בסוף מסווג" בטעיף 33 (ב), ואז אפשר לאחד את סעיפים-קטנים (א) ו (ב). הנוסח יהיה אז: "מצא בית-משפט שענין שהוא לפניו איננו בסמכותו המקומית או העיניבית, יעביר אותו לאותו בית-משפט אשר בו הוא צריך להיות".

ש. רוזנברג :
אני מסכים להצעת היו"ר, ואני רוצה להרהיק לכת מסווג ולהוסיף לאחר הטלים "למעביר לבית-משפט" את הטלים "או לבית-דין אחר".

אני מציע גם להוסיף טעיף האוסר כי רשאי בית-המשפט להטיל הוצאות או חלק מההוצאות על בעלי הדין. כי לא תמיד זוהי טעות. לפעמים זה געשה מתוך הזנחה או מתוך כוונה.

הצעה נוספת: לאפשר לצדדים לתקן את כתב התביעה למשל, כשהוגשה תביעה על 1550 ל"י, לאפשר לתקנה ולוותר על ה-50 ל"י.

זה אפשר גם היום. זה כתוב בתקנות הפרוצדורה.

ח. כהן:

י. רפאל:
ההצעה הזאת אינה עונה לדבר שיכול להיות
האקטואלי ביותר: שבית-משפט בטוֹך אשר דן בענין
סטריים סרגיש שצריך להעביר זאת לבית-משפט גבוה יותר.

היועץ המשפטי אשר שקיים חשש שיחזירו זאת
מבית-משפט לבית-משפט. האם אי-אפשר להגביל את ההעברה הזאת, שתהיה
חד-פעמית?

ש. הלל:
אני מצטרף לתיקונים המרחיקים-לכת, ואני מסכים
גם עם חבר הכנסת רפאל שצריך להבטיח העברה
חד-פעמית. אולי, כדי למנוע אפשרות שבית-משפט בטוֹך יותר יתן הוראה
לבית-משפט גבוה יותר, אפשר להבטיח כי בטידה שמדובר על העברה לאותו
בית-משפט או לבית-משפט בטוֹך יותר, לא תהיה אפשרות להעברה נוספת.

ח. כהן:
אינני חושב שניטיב לעשות אם נאפשר אפילו לבית
משפט גבוה יותר להחזיר את התיק לבית-משפט
הבטוֹך מסוּב. יסבלו מזה רק בעלי הדין, אשר אינם משמים על פי רוב.
בית-המשפט הגבוה יותר יכול לנזוף בבית-המשפט הבטוֹך לאו דוקא על-ידי
החזרת התיק.
אני טוֹכן לקבל את ההצעה האוטרת כי לאחר
שהתיק הועבר אין אפשרות להחזירו. מסילא שופט שלום לא בנקל יעביר
תיק לבית-המשפט המחוזי.

ש. יוניצ'מן: מהי דעת השופטים?

ח. כהן: הם מסכימים בקושי להצעה כפי שהיא כהן.

הוחלט: 1. לקבל את סעיף 32 ללא שינוי.

2. לדחות את ההצעה לקבל את סעיף 33 ללא שינוי.

3. לקבל את ההצעה האוטרת לאחד את שני הסעיפים
הקטנים של סעיף 33, ולתת גם סמכות סקוטית וגם
סמכות עניינית להעברת תיק לכל בית-משפט אחר
או בית-דין אחר.

4. לקבל את ההצעה האוטרת שהאפשרות להעביר תיק
מבית-משפט לבית-משפט תהיה מוגבלת לפעם אחת,
ואי-אפשר יהיה להעביר את התיק הלאה.

ח. כהן: אשר להצעת חבר הכנסת רוזנברג לאפשר לבית-המשפט
להטיל הוצרות, אין אני חושב שצריך לכתוב זאת.
יש תמיד הוצרות בידי בית-המשפט להטיל הוצרות.

לפי החלטות הוועדה הנוסח יהיה כזה:

"(א) מצא בית משפט שענין שהובא לפניו אינו
במסכותו, בין מסכות סקוטית ובין מסכות עניינית, והוא במסכותו של
בית-משפט או של בית דין אחר, רשאי להעבירו לבית המשפט או לבית הדין
האחר, אשר ידון בו כאילו הובא לפניו סלכתחילה, והוא רשאי לדון בו כן
השלב שאליו הגיע בית המשפט הקודם.

ח. כהן: "(ב) אין אמרי צו בית-המשפט לפי סעיף-קטן (א) ולא כלום, ובית המשפט או בית הדין אליו הועבר ענין כאמור לא יעבירו עוד".

ט. הלל: האם לא רצוי לכתוב כי בית דין כולל בית-דין לעניני בטוח לאומי וכו'?

ח. כהן: זה כולל כל בית-דין. אני רוצה רק להציע לטיקול דעתכם את ההצעה הבאה. אנחנו הרחבנו מאוד את הסעיף, ואני חושב שזה עלול להיות לברכה. אבל לאחר זאת, אולי טוב לעשות את ההוראה הזאת בטקסט או בליגטורית - פקולטטיבית, במקום לאמר "יעביר", באמר "רשאי להעביר".

הוחלט: לקבל את הצעת התיקון של הינועץ המשפטי האוטרך לכתוב במקום "יעביר" - "רשאי להעביר".

ב. אזניה: לגבי הטלה "רשאי" אני חושב שצריך להפריד בין הסמכות הטקוסית והסמכות העניינית: לגבי הסמכות הטקוסית צריך לכתוב "יעביר" ולגבי הסמכות העניינית - "רשאי להעביר".

היו"ר ב. ניר: זה יותר גרוע, מפני שאז יפרשו זאת. בדרך כלל, אם כותבים "רשאי", זה כמעט כמו חייב.

סעיף 34.

ט. יוניצ'סון: ההגבלה לגבי אשה אינה נראית לי. יש מקרים שהאיש הוא קרוב. אני מציע לסיים במלים "על השם הטוב".

ט. רוזנברג: מצד אחד נכון שהאמר חבר הכנסת יוניצ'סון. אבל מצד שני יש כלל שגם הוא נכון, שכדי שאדם יזכה למשפט נכון, הדלתות צריכות להיות פתוחות. זהו אחד העקרונות של המשפט האנגלו-מכסי. אם אנחנו אוטרים אתם "השם הטוב" זה טרחוב זאת יותר מדי. לא הייתי מתנגד לתת לבית-המשפט סמכות לסגור את הדלתות בכל פעם, בהסמכת הצדדים.

ח. כהן: אז לא יהיו עוד דלתות פתוחות.

ט. רוזנברג: בית-המשפט יכול לעשות זאת מיזמתו או א. אם הצדדים מסכימים לכך, דרושה גם הסמכת בית-המשפט. ואז אני מוכן שאפשר יהיה לעשות זאת גם מסיבות אחרות. למעשה, אם אוטרים שאפשר לעשות זאת בגלל השם הטוב, זה כולל הכל. לגבי עניני הסדינה ועניני הסדינה, על כך צריך השופט בעצמו להחליט. אני גם רוצה להוציא מכלל זה קטין.

ב. אזניה: אני מתנגד להרחבת האפשרות של סגירת הדיון בבית-המשפט. בעיני זהו אחד הנכסים העיקריים של דמוקרטיה. אל תסכחו שעלינו להגן לא רק על הנאשם אלא גם על הציבור, וזה נעשה על ידי כך שכל מה שנעשה להגנתו, נעשה כך שהוא יכול להיות כבד. אנחנו חייבים במתיחות ציבורית איחטה. יש מקום אחד שבו הציבור מוטע ונזכח לא לדעת מעושים צדק ומגנים על ערכים ציבוריים. גם את זאת לסגור? אז אין לזה סוף.

ג. אזניה: אם אשה נפגעה, ובגלל זה שהדלתות תהיינה פתוחות היא לא תקבל הגנה - זה סקרה חסור אשר בגללו צריך לסגור את הדלתות. הסקרה ההפוך הוא לא מציאותי.

אני מציע, אם כן, להסאיר את הסעיף כמו שהוא, מפני שאחרת אנחנו דרך אגב סוגרים את המשפט בפני הציבור, ואין זה דבר קל.

אשר להגנב על עניני המדינה, כאשר אין רוצים לגלות את סודות המדינה, וכאשר אסור לטרגל לדעת כי חברו לפסע נתפט - - -

ש. יוניצ'סון: אפשר לכתוב: עניני בטחון, עניני ריגול.

ב. אזניה: יש עוד סודות למדינה.

י. רפאל: אני חושב שחבר הכנסת אזניה הפריז קצת על המידה. נכון שיש לציבור ענין בזה שנעשה בבית-המשפט, אבל לא בכל הסקרים. הציבור הרחב אינו הפקטור העיקרי לגבי המתהווה במשפט פלובי.

חילוקי הדעות סתחיליים בנוגע לשם הטוב. במקרה כזה אם יש הסכמת הצדדים ואם בית-המשפט מסכים לכך, כי אז ההגבלה של דברים הקשורים בשם טוב מבטיחה שאלה הם דברים של ציבור אין בהם ענין וסאי-אפשר על-ידי כך להפקיע את הדיון בבית-המשפט מהפיקוח הציבורי. מסום כך אני תוסך בהצעת חברי הכנסת יוניצ'סון ורוזנברג לכתוב: הסם הטוב של הצדדים, בבסכמת הצדדים ובית-המשפט.

ס. הלל: סתי תהיה הסכמת הצדדים, למשל, במקרה של פגיעה בכבוד אשה?

י. רפאל: אפשר לכתוב: על פי בקשת הצדדים.

את הענין של הקטין יש להוציא מכאן, כי כאן ההסכמה נופלת, ולזה צריכה להיות הדגשה סיוחדת.

י. טופסון: אני מסכים להבחנתו של חבר הכנסת אזניה, אבל לא למסקנותיו. אני חושב שגם המססלה הרחיקה לכת בהצעתה. מה זאת אומרת "עניני המדינה"? זה יכול להיות כל דבר. למשל, טעילה של פקיד מססלתי יכולה לגלות אי-סדר במסרד מססלתי, זה כבר עניני מדינה שבגללם אפשר לסגור את הדלתות. אינני רוצה להסאיר את הקבר אפילו לסיקול דעתו של הטופס. אני חושב שבמקום "עניני המדינה צריך לכתוב עניני ריגול ובגידה, כלומר, עניני בטחון.

אשר לשם הטוב, אני חושב שמספיק אם נגביל זאת למספטים על עבירות סין.

ע. יוניצ'סון: וסמים מסכרים.

י. טופסון: מה פירוש "סם טוב"? אם תובעים מישהו על גניבת כסף, טובן שזה פוגע בטמו הטוב. האם בית-המשפט צריך להגן על סמו הטוב של הגנב?

ע. איכילוב: אני מציע שהסעיף יתחלק לשלושה סעיפי-ססנה. סעיף ראשון יקבע כי בית-המשפט ידון בדלתות פתוחות. אח"כ יבואו סני הסעיפים סיפרטו את הסקרים היוצאים מן הכלל.

ע. איכי לוב: אשר להסכמת שני הצדדים, יהיו סקרים רבים שני הצדדים יהיו מאוד מעוניינים בדלתות סגורות, אך הציבור מעוניין בדלתות פתוחות.

המושב "עניני המדינה" הוא רחב ביותר, ביחוד כאשר לעתים קרובות יש ויכוח בין המשלה והאזרח.

אם כי צריך להיות סוויזון בין גבר ונשיא, בכל זאת, במסיבות של ארצנו יש לפעמים שהדברים יכולים להיות גורליים לאנשי, מה שאין כן לגבי הגבר.

אני חושב שצריך לאפשר לטופס לסגור לאו דוקא את כל הטופס ולא גם חלק ממנו.

היו "ה. נ. גיר": אשר ל"עניני המדינה", אני מבין שחלק מחברי הכנסת באופוזיציה לממשלה, אבל בתי-המשפט אינם קואליציו-ניים. והם יחליטו אם הדבר דרוש לעניני המדינה. לכן אני חושב שצריך להשאיר את הנוסח הנוכחי.

אשר לסמו הטוב של גבר, חושבני שאין מקום לכתוב זאת. הכוונה היא באמת לעכירות מין.

יש לי ספיקות אם אין מנחנו צריכים לכתוב לא בהסכמת הצדדים ולא לפי דרישת הצדדים. בקשת הצדדים אינה מחייבת את הטופס, אבל לפי בקשתם יוכל הוא להחליט על כך.

ח. כהן: אשר ל"עניני המדינה", אני כשלעצמי הייתי מציע לכתוב "עניני בטחון-המדינה", מפני שעוד לא קרה לי בטחון שמונה שנות קיום המדינה שביקשנו לסגור את דלתות בית-המשפט מסיבה אחרת. אבל אני יכול לתאר לי סקרה, דוקא במשפט נגד פקיד שקיבל טווח, שירצו לסגור את הדלתות לא מפני שיש ענין להגן על הפקיד - אילו רצו לעשות זאת לא היו מעמידים אותו לדין, ולא מפני שתוך כדי דיון עלולים להתגלות דברים הנוגעים לעניני המשרד ואינם קשורים דוקא בבטחון, ובכל זאת יש למדינה אינטרס לגייסימי שלא לפרסם את הדברים גרבים.

אניני חוסט. שהטופס ישתמש לרעה במסכותו לסגור את הדלתות.

בנוגע לקטין ולאנשי, הלה שני סקרים סיוחדים במינה הטעונים הגנה טעם החוקק. אני שולל לגמרי שיש עוד סקרים הטעונים הגנה טעם החוקק. כטוב, כל משפט, אפילו משפט אזרחי, עלול לפגוע בטוב הטוב של בעל דין או עד או מי שקשור במשפט בישריין. לזה אין תרופה. מנחנו אומרים שהעיקרון של פתיחת הדלתות וניהול המשפט בפומבי עדיף על פגיעה כזאת ועל יתר החטרונות הנוגעים מכך שהדיון מתנהל בפומבי. אבל כטובן שהחטרונות והתקלות האלה קיימים.

לכן אני כתבגד לכל פירצה אשר תאפשר סגירת הדיון לפי בקשת או דרישת הצדדים, כי אז לא יהיו בישראל משפט, לא אזרחי ולא פלילי, שבו לא יבואו הצדדים בבקשה אל הטופס לסגור את הדלתות. מנחנו פותחים כאן פתח לבקשות-טרק, אשר אני בטוח כי הטופסים יסרבו להן, אבל זה ללא טורף. העיקרון של פומביות המשפט הוא לאין ערוך חשוב יותר מהשה האישי או הפרטי אפילו של מנוח.

לכן אני מבקש שלא להרחיב את הטעגרת.

אני מקבל את הצעת חבר הכנסת איכילוב לקבוע את הכלל בסעיף נפרד, ותח"כ לקבוע את היוצאים מן הכלל.

26.11.56

חוק בתי-המשפט

ש. יוניצ'סון:

אם חייל נמצע ומקבל פורפיון נבית-החולים. אם"כ הוא טובל מכאבים באופן פרטנטי ונתפס לסמיים. אם הדבר מגיע אח"כ לעתונות, האיש מחוטל. הוא הדין לגבי פרופיטור שפיתח בער בן 18, והוא כבר איננו קטין. הייתי מבקש שהיועץ המשפטי שיחשוב על אפשרות לתת תשובה לגבי הפקרים הללו, הדורשים הגנה מטעם המחוקק.

י. טרפטן:

אני מבקש לדחות את ההחלטה לשבוע הבא.

הוחלט: 1. לדחות את הסיכום בטעיה-קטן 34 (א) לשבוע הבא.

2. לקבל את טעיה 34 (ב) ללא שינוי.

טעיה 35.

ש. יוניצ'סון:

מדוע רק על קטין? פה אני בעד הרחבה.

היו"ר ב. ביר:

אם מוסרים על קטין להיסעא, מדוע לצוות על הרחבתו? מדוע הטגנון הזה?

ח. כהן:

הדלתות הפתוחות פירושו שכל אדם יכול להיכנס ולשבת ולשמוע את הדיון בבית-המשפט. גם זה חלק של העיקרון שטיין מסווג פנים ואין אפליה. יוצא מן הכלל אחד הוא לגבי קטינים. תתפלאו מולי לשמוע שהקטינים הם אחוז ניכר ביותר של האנשים הבאים לבית-המשפט ליפגוע את הדיונים. והשופט יכול, וזה קורה, לחשוב כי עדותו של פלוני אינה צריכה להגיע לאזני קטין. הוא אומר לו לצאת. קרה מצלנו שהקטין אמר לשופט: בית-המשפט הוא פומבי, ויש לי הזכות לשבת פה. לפי החוק הקיים לא היתה לשופט אפשרות לעשות ולא כלום, אלא אם הוא סגר את הדלתות. אנו מציעים לאפשר לשופט לא רק למסור עליו לשבת אלא גם לצוות על המשטרה להרחיקו.

לשאלתו של חבר הכנסת יוניצ'סון: חלילה לנו מלאמר

כי בית-המשפט יכול להוציא אדם מתם. גם סרגל או סרגל פוטנציאלי היושב בבית-המשפט הוא חף מפשע ובחזקת זכאי כל עוד לא נמצא משם על-ידי בית-המשפט. אלא שיש אדם הפתנהג בבית-המשפט באופן שמפריע לפהלך התקיון של המשפט, ועל כן יש הוראה בחוק אחר.

ש. יוניצ'סון:

אם השופט רואה כי יושב אדם המסכן את בריאות האנשים היושבים באולם?

ח. כהן:

יש חוק בריאות העם, שם נאמר מה אפשר לעשות עם אנשים כאלה הנמצאים במקומות פומביים. זה חל גם על בית-המשפט.

יש עוד אנשים הנשלחים לעתים קרובות מתוך אולם בית-

המשפט, והם אינם בזכרים פה. אלה אנשים אשר צריכים להעיד באותו המשפט, ואשר לא רוצים שהם ישמעו את עדותם של אנשים אחרים. מנחכו בכונה לא הכנסנו זאת וגם בחוק הקיים זה איננו. היום אין לבית-המשפט סמכות לגרש מבית-המשפט בעל כורחו אדם העומד להעיד באותו משפט. אלא זאת האיש הזה מתבקש לצאת ומסרב לעשות כן, והוא שומע את עדויותיהם של עדים אחרים, יכול בית-המשפט להתחשב בעובדה זו כשהוא קובע את שהימנותו של האיש. הגירוש הזה מבית-המשפט גם רק לסם הגברת שהימנותו של האיש אשר גם להעיד.

ש. יוניצ'סון:

זוהי תוצאה של השיטה האנגלו-סקסית. בקונטיננטל מסור לעד להיות בוכח.

לדעתי, זה שייך לפרוצדורה.

ח"ר ב. ב. ביר:

אני מתנגד לגופו של ענין, אבל אפשר להכניס
זאת לכאן.

ח. כהן:

החלט: לקבל את הטעיה ללא שינוי.
רשות הסתייגות לש. יוניצ'סן.

הישיבה נבעלה בשעה 13.30.